

Stichting Spreidstandburgers

Beleidsplan 2025 - 2028

Voorwoord

In het voorjaar van 2022 dronk ik voor het eerst een kop koffie met Tim 'S Jongers. Ik had contact met hem gelegd nadat ik een [column](#) van hem had gelezen in De Correspondent. Na een moeilijke jeugd heeft hij het 'toch gemaakt' in het leven. Maar dat was geen eenvoudige reis. In zijn column vergeleek hij het met kruipen door een lange, donkere tunnel. En zelfs aan het einde van de tunnel blijkt er niet alleen maar een happy ending te zijn:

Voor diegenen die door de tunnel hebben moeten kruipen, is de complete verandering van het sociale milieu én zichzelf het moeilijkste onderdeel. Zij zullen de rest van hun leven in sociale schizofrenie doorbrennen: het gevoel van in twee werelden te leven en je in geen van beiden thuis voelen.

Deze column was voor mij persoonlijk zeer herkenbaar. En tijdens die eerste kop koffie vonden Tim en ik elkaar in onze verwondering over de wereld waarin we terecht waren gekomen. Waarin mensen bijvoorbeeld gekkigheid bedenken zoals 'zelfredzame daklozen' – en zich dan niet realiseren dat zoiets gewoon écht niet bestaat. Een trieste conclusie die we trokken, was dat sociaal beleid in Nederland veelal wordt gemaakt door mensen die zelf nooit lijdend voorwerp van dat beleid zijn geweest. En daardoor eigenlijk geen doorleefd idee hebben van waar ze het over hebben. Tegelijkertijd realiseerden we ons ook dat wij niet de enige twee uitzonderingen op die regel konden zijn. We besloten daarom, op dat moment, om een bijeenkomst te organiseren voor 'spreadstandburgers', mensen die net als wij de maatschappelijke kloof hadden overbrugd en daardoor de beide kanten van sociaal beleid kennen.

En zo ging de bal rollen. Een paar maanden later mochten we gebruik maken van de Raadszaal van de SER en kwamen zo'n 90 spreadstandburgers bij elkaar. Het was een levendige bijeenkomst. Er werd veel gelachen, maar ook af en toe gehuild. Wat vooral bleef hangen was de herkenning die mensen bij elkaar voelden. En de energie om méér te doen.

Na deze bijeenkomst is een kleine kerngroep van enthousiastelingen met elkaar aan de slag gegaan om dit initiatief verder te brengen. Sindsdien is ons netwerk steeds verder gegroeid. Onze LinkedIngroep telt inmiddels meer dan 1100 leden. Daarnaast zijn er ook lokale netwerken van spreadstandbugers opgericht in Friesland, Utrecht, Zuid-Holland en Groningen. Na de bijeenkomst bij de SER hebben we nog twee grote landelijke bijeenkomsten georganiseerd (gehost door Achmea en Rabobank) en een paar maanden terug is onze [website](#) live gegaan. Het Tijdschrift voor Sociale Vraagstukken heeft inmiddels een themanummer aan 'spreadstandburgers' gewijd. Daarnaast zijn we inmiddels ook door meerdere organisaties uitgenodigd om mee te denken over het betrekken en activeren van ervaringskennis bij het maken van beleid.

Er is dus al veel gebeurd, sinds die eerste kop koffie in 2022, maar we hebben ook de overtuiging dat er nog veel meer kan én moet gebeuren. Daarom hebben we in het voorjaar van 2024 de Stichting Spreadstandburgers opgericht, die als doel heeft om de inzet van ervaringskennis stevig te verankeren bij het maken van sociaal beleid – zodat we meer sociaal beleid krijgen dat ook écht werkt. In dit beleidsplan hebben we onze plannen hiervoor uitgewerkt.

Leo van der Pol

voorzitter

Doelstellingen

De stichting Spreidstandburgers maakt zich hard voor de inzet van ervaringskennis om te komen tot goed werkend sociaal beleid. In onze oprichtingsakte is vastgelegd dat we dit op drie manieren doen:

- We maken spreidstandburgers bewust van de kracht en het belang van hun ervaringskennis. We inspireren en ondersteunen ze om deze kracht ook in te zetten in hun dagelijks werk;
- We maken organisaties bewust van het belang van ervaringskennis als cruciaal organisatiekapitaal bij het oplossen van sociale vraagstukken;
- We creëren bewustzijn over ervaringskennis en spreidstandburgers door onze kennis te delen, zowel in persoonlijke contacten als in netwerkverband en via social media.

In dit beleidsplan werken we uit op welke manier we in de periode van 2025 tot 2028 invulling willen geven aan deze doelstellingen.

Huidige situatie

De spreidstandburgers vormen op dit moment een levendige informele beweging. Ruim 1100 mensen zijn aangesloten bij onze LinkedIngroep; we hebben al een drietal landelijke bijeenkomsten georganiseerd, waar tussen de 50 tot 100 mensen op afkwamen. Deze bijeenkomsten werden afwisselend gehost door de SER, Achmea en de Rabobank. Op meerdere plekken in het land (Friesland, Utrecht, Zuid-Holland en Gelderland) zijn er ook al lokale netwerken van spreidstandburgers ontstaan. We zijn door meerdere gemeenten en overheid benaderd om advies te geven of mee te denken over vraagstukken rondom armoedebelief of burgerparticipatie. Een voorlopig hoogtepunt was ook een themanummer van het Tijdschrift voor Sociale Vraagstukken dat was gewijd aan spreidstandburgers.

In het voorjaar van 2024 is de stichting spreidstandburgers opgericht, om sturing te geven aan de verdere ontwikkeling van deze informele beweging, met onze doelstelling als kompas. Deze doelstelling is tot stand gekomen in nauwe samenspraak met onze Raad van Advies. Het bestuur van de stichting heeft als opdracht om hier verder uitwerking aan te geven. Hiervoor zijn drie actielijnen ontwikkeld, die in dit beleidsplan verder worden uitgewerkt.

Bestuur

De Stichting Spreidstandburgers kent een statutair bestuur. Op dit moment telt het bestuur vijf leden. Het bestuurslidmaatschap is een onbezoldigde nevenfunctie. Op dit moment houdt het bestuur zich bezig met de leiding en toezicht op de dagelijkse werkzaamheden van de stichting, maar ook de uitvoering daarvan. Dit willen we aanpassen naarmate de stichting 'volwassener' wordt en over meer financiële draagkracht beschikt. Het bestuur bestaat uit de volgende leden:

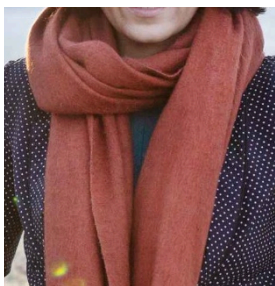
Leo van der Pol is voorzitter van de Stichting Spreidstandburgers. Hij omschrijft zichzelf als 'een gesjeesde student, met een moeilijke jeugd, die toch iets van het leven heeft weten te maken.' In het dagelijks leven is hij werkzaam als directeur Strategie en Beleid bij de ABU (branchevereniging voor uitzendorganisaties). Leo is getrouwd, vader van twee kinderen en woont in Voorburg.

Lindsay Stegenga

Vivian Hemmelder

Dalila Sayd

Tim 's Jongers

Raad van Advies

Naast het bestuur kent de stichting ook een Raad van Advies. Deze Raad bestaat uit een aantal spreidstandburgers die vanaf het eerste moment betrokken zijn geweest bij onze beweging en de oprichting van de stichting. De Raad van Advies komt twee tot vier keer per jaar bij elkaar. Zij voorziet het bestuur van gevraagd en ongevraagd advies. De Raad van Advies bestaat uit de volgende leden:

Amir Ali Abadi

Fabian Weergang

Ina van Zwol

Midas Dutij

Francine Bakkenes

Patricia Dinkela

Actielijn 1: Versterken en uitbouwen van het netwerk van spreidstandburgers

Tussen 2022 en 2024 is er een informeel netwerk van spreidstandburgers ontstaan. Er is een grote en levendige LinkedIngroep waarin ruim 1100 mensen actief zijn, er is een viertal lokale netwerken opgericht en bij landelijke bijeenkomsten verwelkomen we iedere keer tussen de 50 en de 100 mensen.

Deelnemers aan dit netwerk geven aan dat de spreidstandburgers voor hen veel toegevoegde waarde bieden. Allereerst omdat het voor hen een plek is waar ze lotgenoten kunnen ontmoeten en ervaringen kunnen delen. Vaak wordt de vergelijking met een coming out gemaakt: mensen ervaren schaamte, of zelfs een taboe om openlijk te praten over het persoonlijke leed waar ze in hun verleden mee te maken hebben gehad. De spreidstandburgers vormen een veilige omgeving om hier wél over te praten. Mensen vinden herkenning en erkenning. Als gevolg hiervan voelen mensen zich ook gesterkt om zich óók buiten het netwerk uit te spreken over hun verleden, maar vooral ook over de waarde van de ervaringskennis die ze hierdoor meenemen. Dit werd bijvoorbeeld heel zichtbaar toen Gaby Perin-Gopie, factievoorzitter van Volt in de Eerste Kamer zich hier openlijk over uitsprak.

Het doel van deze actielijn is daarom om het netwerk te versterken en verder uit te bouwen. Hiervoor willen we tot 2027 de volgende doelen realiseren:

1.1 Ieder half jaar een landelijke bijeenkomst

We hebben, zoals gezegd, tot nog toe drie landelijke bijeenkomsten georganiseerd op wisselende locaties. Tot 2028 is ons doel om ieder half jaar zo'n bijeenkomst te organiseren, met inspirerende sprekers, boeiende workshops en veel ruimte voor ontmoeting en dialoog. Hiermee willen we voor spreidstandburgers steeds weer een veilige plek bieden om inspiratie op te doen en ervaringen te delen.

1.2 In iedere provincie minstens één actief lokaal netwerk

Tot nog toe zijn er op vier plekken in het land lokale netwerken ontstaan. Deelnemers geven aan dat deze lokale netwerken voor hen een veilige plek bieden waar ze met lotgenoten ervaringen kunnen delen, maar ook om advies en inspiratie op te doen voor uitdagingen waar ze tegenaan lopen. In de periode tot 2028 willen we deze lokale netwerken verder uitbouwen. Het doel dat we ons hebben gesteld is minstens één netwerk per provincie, zodat er overal in het land een kleinschalig netwerk beschikbaar is voor spreidstandburgers die hier behoefte aan hebben. Daarnaast is een kwalitatieve doelstelling om deze lokale netwerken ook actief te laten functioneren. Hierbij kan gedacht worden aan regelmatige bijeenkomsten en actieve whatsappgroepen. Tot slot functioneren de lokale netwerken tot nog toe autonoom. Dit willen we vanuit de stichting niet veranderen, maar we blijven ons wel inzetten voor de verbinding met de stichting en het landelijke netwerk.

1.3 Een actieve online community

Anno 2024 zijn spreidstandburgers online vooral verbonden in onze LinkedIngroep. Er is sinds kort ook een website, maar deze kan nog veel beter en verder ontwikkeld worden. (zie ook actielijn 3) Daarnaast bestaan er inmiddels als wel tientallen informele en kleinere whatsappgroepen, maar een échte online community bestaat er dus nog niet. Dit vraagt enerzijds om de inrichting van een online omgeving (al dan niet door middel van bestaande social media platforms), maar ook om het beheer hiervan. Daarom is dit waar we tot 2028 op in gaan zetten.

Wat is ervoor nodig?

Voor actielijn 1 is vooral een stevige vrijwilligersorganisatie nodig. Hierbij gaat het in de eerste plaats om een werkgroep die zich bezighoudt met de organisatie van landelijke bijeenkomsten. Naast sprekers zijn hiervoor ook locaties nodig. In principe rekenen we daarbij vooralsnog op vrijwillige sprekers en gesponsorde locaties. Naarmate de stichting financieel volwassen wordt kan hiervoor eventueel ook gedacht worden aan betaalde sprekers en locaties. Een belangrijk uitgangspunt is in ieder geval dat de bijeenkomsten gratis zijn, zodat ze voor iedereen toegankelijk zijn.

Ook voor de lokale netwerken zijn vrijwilligers nodig, waarbij tenminste één vrijwilliger zich verantwoordelijk voelt om de coördinatie van een lokaal netwerk op zich te nemen. Vanzelfsprekend kan dit ook met meerdere mensen worden opgepakt. Vanuit de stichting heeft één bestuurslid de taak om de verbinding met de lokale netwerken te waarborgen én om nieuwe lokale netwerken te ondersteunen. Het lijkt logisch om op regelmatige basis, bijvoorbeeld één keer per kwartaal, een overleg te organiseren voor dit bestuurslid en coördinatoren van lokale netwerken. Op die manier kan de onderlinge verbinding en samenhang laagdrempelig geborgd worden.

Voor de actieve online community is allereerst een sterke online omgeving nodig. De opbouw hiervan is ondergebracht in actielijn 3. Vervolgens vraagt de online community ook om een goede beheersfunctie. Ook dit willen we in laten vullen door vrijwilligers, die samenwerken in een werkgroep.

Actielijn 2: Ontwikkelen en vermarkten van professioneel dienstenportfolio voor organisaties

Eén van onze hoofddoelstellingen is dat we organisaties bewust maken ‘van het belang van ervaringskennis als cruciaal organisatiekapitaal bij het oplossen van sociale vraagstukken’. Voor deze doelstelling geldt dat de stichting echt nog in de kinderschoenen staat. Dat neemt niet weg dat er de afgelopen twee jaar al wel, heel voorzichtig, wat eerste initiatieven zijn ontplooid. Zo werden we door de verantwoordelijke wethouder in Leidschendam-Voorburg uitgenodigd om mee te denken over het nieuw te ontwikkelen armoedebeleid; hebben we met een aantal beleidsambtenaren op VWS mogen sparren over manieren om de stem van de patiënt meer voor het voetlicht te brengen bij de ontwikkeling van beleid voor de zorg en zijn we met een projectleider van het VNG in gesprek om ervaringskennis in te brengen in een leerlijn voor ambtenaren in het sociaal domein.

De ambities binnen deze actielijn zijn desalniettemin groot: we willen een professioneel dienstenportfolio ontwikkelen om organisaties binnen het openbaar bestuur te helpen om ervaringskennis stevig te verankeren bij de ontwikkeling en uitvoering van sociaal beleid. Hiervoor willen tussen nu en 2028 de volgende drie doelen realiseren:

2.1 ontwikkelen én vermarkten van een leer- en ontwikkelaanbod voor beleidsambtenaren

Organisaties zoals het ministerie van SZW doen er niet geheimzinnig over: beleidsambtenaren vinden het vaak spannend en ingewikkeld om in gesprek te gaan met burgers voor wie zij beleid maken. De afgelopen jaren wordt hierop ingespeeld met oplossingen zoals bijvoorbeeld de wijksafari: een groepje ambtenaren gaan een ‘probleemwijk’ in om in gesprek te gaan met daarvoor geselecteerde bewoners. Los van de goede intenties vinden wij dergelijke initiatieven problematisch: de parallel met een echte safari, waarbij er natuurlijk vooral ‘aapjes gekeken’ wordt, is schrijnend. Een echte dialoog, op voet van gelijkwaardigheid, blijft hierbij vaak achterwege.

Wij geloven dat het anders kan en dat het anders moet. Dit vraagt allereerst om een investering in de handelingsbekwaamheid van beleidsambtenaren. Ze moeten op cursus en hebben allicht coaching nodig. Het probleem is echter dat hiervoor op dit moment nog geen adequaat ontwikkelaanbod bestaat. Ons doel is om dit aanbod tussen nu en 2028 te ontwikkelen en naar de markt te brengen.

2.2 ontwikkelen én vermarkten van een leer- en ontwikkelaanbod voor leidinggevend en HR-professionals

De inbreng van ervaringskennis is cruciaal voor goedwerkend sociaal beleid. Deze ervaringskennis kan ingebracht worden in een dialoog tussen ambtenaren en burgers voor wie het beleid bedoeld is, maar tegelijkertijd geldt dat er ook in de beleidstorens een grote groep ambtenaren rondloopt die ooit zelf lijdend voorwerp van sociaal beleid is geweest. In principe is ervaringskennis dus ook op stadhuizen en departementen vaak al voorhanden, maar helaas voelen de ambtenaren om wie het gaat nauwelijks ruimte om hun ervaringskennis in te brengen.

Het is dus belangrijk dat leidinggevend en HR-professionals zich hier meer bewust van worden. Dat ze gedragsrepertoire ontwikkelen om de ervaringskennis die binnen de eigen organisatie beschikbaar is ook daadwerkelijk aan te spreken en te benutten. Maar ook om ervaringskennis bewust naar binnen te halen in de eigen organisatie waar deze nog niet aanwezig is.

Om dit te realiseren geldt ook hier dat er een investering nodig is in de handelingsbekwaamheid van leidinggevend en HR-professionals. En dat hiervoor dus leer- en ontwikkelaanbod ontwikkeld moet

worden in de vorm van trainingen, coaching en/of cursussen om dit mogelijk te maken. Ons doel is om dit aanbod tussen nu en 2028 te ontwikkelen en naar de markt te brengen.

2.3 ontwikkelen én vermarkten van een flexibele pool van professionals met ervaringskennis

De afgelopen jaren zijn beleidsmakers zich steeds meer bewust geworden van het belang van ervaringskennis. Een positieve ontwikkeling is dan ook dat ervaringsdeskundigen steeds vaker een stem krijgen bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid. Tegelijkertijd is een constatering dat hun inbreng vaak nog te beperkt is: ze worden veelal incidenteel ingezet om ambtenaren met hun persoonlijke verhaal meer bewust te maken van de impact die beleid kan hebben op het leven van mensen. Wij vinden dat ervaringskennis doorlopend een stem moet krijgen bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid, maar dat daarvoor wel nodig is dat iemand óók de realiteit en uitdagingen van de beleidswereld kent en begrijpt.

In doel 2.2 hebben we uitgewerkt op welke manier wij deze stem structureel willen inbedden binnen ambtelijke organisaties, maar tegelijkertijd kan het ook zijn dat er op specifieke programma's en projecten behoefte bestaat aan tijdelijke en/of specifieke ervaringskennis om tot sociaal beleid te komen dat ook écht goed werkt.

Daarom gaan wij tot 2028 een flexibele pool opzetten van spreidstandburgers die tijdelijk ingezet kunnen worden om invulling te geven aan deze behoefte. Daarbij kijken we zowel naar de ervaringskennis als professionele ervaring van deze spreidstandburgers om optimaal aan te kunnen sluiten bij het vraagstuk dat aan de orde is. Het opzetten van deze pool brengt de nodige uitdagingen met zich mee: de vraag vanuit de markt – die nu veelal nog latent is – moet geactiveerd worden, de flexpool moet samengesteld worden (wat vraagt dat we ons bestaande netwerk beter in kaart brengen: welke kennis en ervaring brengen 'onze' spreidstandburgers mee, en in hoeverre zijn ze beschikbaar voor mogelijke opdrachten), processen en systemen moeten ontworpen en ingericht worden én er moet een business case opgesteld worden. Tussen nu en 2028 gaat de stichting hier uitvoering aan geven.

Wat is ervoor nodig?

Waar de eerste actielijn vooral leunt op de inzet van een vrijwilligersorganisatie, vraagt deze actielijn heel duidelijk om een professionele aanpak. Meer specifiek: voor deze actielijn dient een doorwrocht ondernemingsplan opgesteld te worden met iemand die kennis van zaken heeft. Als eerste stap willen we daarom fondsen werven waarmee we voor een periode van drie maanden, voor 24 uur per week, een kwartiermaker in kunnen huren, die dit ondernemingsplan voor de stichting kan uitwerken. Hiervoor is een eenmalige investering van €54.600,- (ex BTW) nodig. Hierbij is onze insteek dat deze kwartiermaker uiteindelijk een rol van (bezoldigd) verenigingsmanager op zich zal nemen.

Actielijn 3: verdiepen en uitbouwen van opinie- en thoughtleadership

Ons bestuurslid Tim 'S Jongers muntte de term spreidstandburgers voor het eerst in 2022, toen hij mocht spreken bij het afscheid van Kim Putters als directeur van het SCP. Sinds die tijd is ons netwerk niet alleen gegroeid, maar hebben we ook steeds meer podium gekregen voor ons verhaal over het belang van ervaringskennis. Daarbij is Tim zelf ons voornaamste boegbeeld. Zo schrijft hij voor de Correspondent en eerdere voor de Volkskrant. De VPRO bood hem de mogelijkheid om een aflevering van Tegenlicht te maken. Maar een voorlopig hoogtepunt is de aandacht die Tim trekt met zijn tweede boek 'Armoede uitgelegd aan mensen met geld'. Hiervoor gaat hij vanaf eind 2024 zelfs op theatertour door het land.

Maar Tim is niet de enige die invulling geeft aan ons opinie- en thoughtleadership. Zo kwam in 2024 het Tijdschrift voor Sociale Vraagstukken bijvoorbeeld uit met een speciaal themanummer over Spreidstandburgers, is Leo van der Pol hierover al aan het woord geweest bij BNR en publiceerde de NRC over onze eerste landelijke bijeenkomst.

We genereren dus tractie met onze beweging, maar toch willen we onze opinie- en thoughtleadership tussen nu en 2028 verder verdiepen en uitbouwen. Hiervoor hebben we de volgende doelstellingen geformuleerd:

3.1 Wij binden tenminste drie *high-profile* ambassadeurs aan onze beweging

Op dit moment heeft de stichting met Tim 'S Jongers een aansprekend en herkenbaar boegbeeld voor onze beweging. Tegelijkertijd is een constatering dat we hiermee wel sterk afhankelijk zijn van één individu. Daarom willen we nog tenminste twee andere aansprekende ambassadeurs aan onze beweging binden, waarbij we in eerste instantie denken aan spreidstandburgers die op dit moment een prominente positie in politiek of maatschappelijk middenveld bekleden.

3.2 Wij ontwikkelen een volwassen online platform

Opinie- en thoughtleadership vraagt in deze tijd ook dat wij als beweging zelf regelmatig content naar buiten brengen. Hierin gaan we ons tot 2028 verder ontwikkelen. Dit doen we door onze online aanwezigheid verder uit te bouwen. We hebben al een grote LinkedIn groep en een website, maar deze kunnen verder ontwikkeld en uitgebouwd worden. Daarnaast kunnen we ook op platforms zoals X, Facebook, Instagram en/of Tiktok actief worden. Om hier een succes van te maken is het nodig dat al deze platforms ook regelmatig worden voorzien van goede content – en dat er mogelijkheden bestaan om online mee te praten, denken en discussiëren.

3.3 We publiceren op regelmatige basis in relevante media

Opinie- en thoughtleadership vraagt ook dat we regelmatig publiceren in vakbladen en/of wetenschappelijke tijdschriften – of dat we ons gedachtengoed op televisie en in kranten onder de aandacht brengen. De afgelopen twee jaar hebben we hier al mooie wapenfeiten gerealiseerd, met een themanummer van het Tijdschrift voor Sociale Vraagstukken als voorlopig hoogtepunt, maar tot 2028 zullen we ook hier gestructureerd aandacht aan moeten besteden.

Wat is ervoor nodig?

Om deze actielijn te kunnen realiseren moeten we allereerst onze online aanwezigheid verder uitbouwen, bijvoorbeeld door de website verder te ontwikkelen en door ook op andere social platforms dan LinkedIn actief te worden. Dit vraagt onder meer IT ontwikkelcapaciteit. Daarnaast is het zaak dat er op onze website en socials vervolgens regelmatig en structureel relevante content wordt gepubliceerd. Hiervoor gaan we een (vrijwillig) communicatieteam opzetten, die zich bezighoudt met het verzamelen en delen van content, maar ook van het modereren van online discussies. Een belangrijke eerste stap om dit alles mogelijk te maken is het ontwikkelen van een duidelijke communicatieplan. Hiervoor gaat een bestuurslid aan de slag met een werkgroep van betrokken vrijwilligers.